

Aftale om ny kemikalieindsats 2014-2017

Der indgås en aftale mellem S, SF, RV, V, K, EL, DF og LA om en ny kemikalieindsats for perioden 2014-2017. Der afsættes i alt 184,8 mio. kr. i 2014-2017.

Aftalen om den fremtidige kemikalieindsats 2014-2017 sikrer en solid indsats på kemikalieområdet. Aftalen bygger på den brede politiske enighed, som der har været om handlingsplanerne for 2006-2009 og 2010-2013. Samtidig er den fremtidige indsats en integreret del af indsatsen for en grøn omstilling med fokus på høj beskyttelse af miljø og sundhed, vækst, innovation og ressourcer. Kemikalier og produkter produceres og handles på tværs af landegrænserne, og det kræver især international regulering. Danmark har gennem mange år spillet en toneangivende rolle inden for den fælles europæiske indsats omkring kemikalier. Den position skal bevares og forstærkes i de kommende år. Ved både at deltage aktivt i vigtige internationale fora og styrke kemikaliesamarbejdet med andre lande kan der opnås maksimal indflydelse og Danmark kan være med til at sikre, at alle lande stræber mod en ensartet og ambitiøs regulering. Forbrugerne skal trygt kunne bruge de produkter, der er på markedet. Derfor skal der også sættes ind med bedre kontrol, krav til importerede produkter, tydelig og troværdig information og øget viden om allergi, hormonforstyrrende stoffer og andre skadelige effekter af kemikalier i forbrugerprodukter.

Følgende hovedområder prioriteres i kemikalieindsatsen 2014-2017:

International indflydelse 92 mio. kr.

Helt overordnet skal Danmark bidrage aktivt på den internationale kemikaliedagsorden for at skabe viden og regulering, der forhindrer, at problematiske stoffer skader mennesker og miljøet og hindrer genanvendelse. Indsatsen skal ske i tæt dialog og samarbejde mellem myndigheder, virksomheder og andre interessenter.

Danske virksomheder skal kunne stole på de europæiske kemikalieproducenters registreringer under REACH. En stor del af producenternes registreringer er af utilfredsstillende kvalitet i dag og indeholder ikke alle de nødvendige data om kemikalierne. Det er et problem for danske virksomheder, som bruger kemikalier. Uden tilstrækkelige viden om kemikaliernes farlighed kan de ikke sikre, at kemikalierne bruges forsvarligt. Danske virksomheder og i den sidste ende forbrugerne, kan således komme i klemme. Derfor prioriteres det at sikre, at kemikalieproducenterne lever op til deres ansvar i REACH. Et andet vigtigt fokusområde under REACH er Kandidatlisten, som via en dansk indsats fortsat skal udvikles, så virksomhederne kan udnytte den til at udfase brugen af særligt problematiske stoffer, når de udvikler nye produkter. I den forbindelse vil Danmark, i samarbejde med andre ligesindede lande, målrettet arbejde for, at EU Kommissionens køreplan for at optage alle relevante særligt problematiske stoffer på kandidatlisten inden 2020 bliver gennemført. Fokus vil i første omgang være på at regulere de særligt problematiske stoffer, hvor der er en formodning om, at mennesker og miljø kan blive udsat for dem. Generelt skal der i hele EU-arbejdet sættes fokus på strategisk samarbejde med andre EU-lande og på, at kemikalier ikke hindrer genanvendelse af materialer og produkter.

Arbejdet med den ny EU-forordning om biocidholdige produkter skal blandt andet sætte ny fokus på bæredygtig brug af hverdagsgifte (myggespray, desinfektionsmidler, træbeskyttelsesmidler mv.) samt på involvering af virksomheder og detailhandel. Biocidforordningen strammer godkendelsen af hverdagsgifte og flere konkrete beslutninger skal træffes i EU. Reglerne betyder, at biocidbehandlede produkter fra lande udenfor EU kun må markedsføres, hvis de pågældende biocider er godkendt i EU. Danmark skal kunne påvirke EU-arbejdet med godkendelser og klæde de danske virksomheder på til de nye skrappe regler. Det kræver en markant indsats og en tæt dialog med virksomhederne.

Der kommer hvert år nye eller ændrede regler på kemikalieområdet fra EU. Derfor er det vigtigt at sikre, at både nye og gamle regler bliver overholdt. Hvis der ikke føres tilstrækkelig kontrol, vil det skabe en konkurrenceforvridende situation, hvor lovlydige virksomheder stilles dårligere, og miljø og sundhed sættes på spil. Kontrol af kemikalieområdet omfatter mange aktiviteter som fx information og udarbejdelse af vejledninger til tilsyn og kontrol både i Danmark og i EU. Initiativerne på kemikalieområdet skal desuden ses i sammenhæng med andre områder, som eksempelvis import og eksport af affald, da kun en helhedsorienteret kontrol vil sikre fokus på problematiske kemikalier og genanvendelse. Derfor sætter indsatsen fokus på information om regler til virksomheder og udvidet kontrolsamarbejde med andre myndigheder og EU-lande. Kemikalieinspektionen skal derfor fortsat deltage aktivt i de internationale tilsynsnetværk og fremme det internationale samarbejde om udveksling af informationer om ulovlige kemikalier, produkter og varer, så ulovlige kemikalier i sig selv eller i produkter ikke når forbrugeren.

På det globale område skal der fortsat være aktiv dansk indsats i forhold til kemikaliekonventionerne med henblik på at forebygge, at globalt producerede varer skader sundhed og miljø eller underminerer konkurrenceevnen hos dansk og europæisk industri. Der skal fokus på samarbejde mellem myndigheder, industri og NGO'ere forud for internationale møder. En styrket dialog med interessenterne i Danmark skal forbedre mulighederne for, at danske og EU mærkesager kommer højt op på den globale dagsorden. Interessenterne kan medvirke ved at aktivere deres netværk i andre lande og dermed til at samle opbakning. Særligt skal Danmark være frontløber i globale diskussioner om hormonforstyrrende stoffer og varer med problematiske stoffer på det globale marked.

Indsatsen med at tilvejebringe ny viden om hormonforstyrrende stoffer skal fortsat prioriteres højt, så Danmark kan bringe dokumentation ind i forhandlinger i EU og globalt. En ny dansk national ekspert i EU samt fortsættelse af Center for hormonforstyrrende stoffer skal bidrage til dette.

Giffrige produkter 77 mio. kr.

For at beskytte forbrugerne skal der tilvejebringes ny viden om problematiske kemikalier i produkter, så de ikke skader mennesker og miljø. Miljøstyrelsens har på dette område et anerkendt forbrugerprogram, hvor konkrete forbrugerprodukter undersøges med hensyn til, om de udgør en risiko på grund af indhold og afgivelse af kemiske stoffer. Det danske forbrugerprogram samt Videncenter for Allergi skal fortsat tilvejebringe ny viden om problematiske kemikalier i produkter, særligt i forhold til produkter til børn og unge. Herudover vil der fortsat være fokus på brugen af unødvendig kemi og herunder dufte, så der på lang sigt arbejdes for at nedbringe menneskers samlede udsættelse for unødvendige kemikalier og på den måde også bidrage til at mindske belastningen for mennesker, der er overfølsomme for kemikalier og dufte. I den forbindelse sikres, at den viden der er tilvejebragt via Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed ikke går tabt og fortsat vil kunne stilles til rådighed for patienterne. Bl.a.

vil Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse i samarbejde med Miljøministeriet videreføre rådgivningsfunktionen for duft- og kemikalieoverfølsomme mennesker.

Informationskampagner er stadig et vigtigt redskab til at formidle viden om kemikalier i produkter. Der findes også en række andre muligheder for at oplyse og aktivere borgerne, som skal styrkes og udvikles i fremtiden.

Etablering af et nyt Kemikalieforum bestående af myndigheder, industri, forbrugerorganisationer og andre relevante interessenter skal sikre videndeling og dialog på produktområdet. Et Kemikalieforum kan anbefale igangsætning af nye initiativer, som fx kortlægning, vurdering og vejledning med udgangspunkt i branchens udfordringer samt pege på nye løsninger på produktområdet. Derudover kan Kemikalieforummet – i samarbejde med Miljøstyrelsen – også udbrede information om nye regler til virksomheder og forbrugere. Kemikalieforummet kan også bidrage til frivillig udfasning af visse kemikalier, idet manglende dialog og videndeling kan være en barriere for substitution af problematiske kemikalier. Miljøstyrelsen faciliterer løbende møder i Kemikalieforummet.

Kontrol af forbrugerprodukter til børn og unge bliver en særlig indsats, sammen med et udvidet kontrolsamarbejde og partnerskab mellem myndigheder. Særligt samarbejde med SKAT og Sikkerhedsstyrelsen skal sikre mere effektiv kontrol.

Ressourcer i kredsløb 15,5 mio. kr.

Kemikalieområdet er en vigtig brik i puslespillet for at opnå en øget genanvendelse af ressourcer. Materialerne skal i højere grad være fri for kemikalier, der hindrer genanvendelse. Det kræver viden om kemikaliers effekter på miljø og menneskers sundhed. Indsatsen på kemikalieområdet skal derfor i højere grad danne baggrund for konkrete indsatser om bl.a. substitution. For at sikre en cirkulær udnyttelse af ressourcer i fremtiden skal den eksisterende forskningsbaserede viden om kemikaliers egenskaber i produkter og processer bruges aktivt, i et tæt samarbejde mellem universiteter, myndigheder og virksomheder.

Derfor etableres et nyt samarbejde om substitution af kemikalier. Det nye samarbejde vil bygge på allerede eksisterende faciliteter på universiteter i Danmark, hvor bl.a. erfaringer fra det eksisterende arbejde om substitution af kemikalier i konkrete større virksomheder skal udnyttes. Nye og strukturerede rammer for dialog og videndeling mellem forskere, myndigheder og virksomheder, skal konkret medvirke til at skabe en mere bæredygtig brug af kemikalier i produkter og processer i Danmark, med særlig fokus på at give små- og mellemstore virksomheder nye værktøjer og innovative muligheder for at substituere problematiske kemikalier i produkter og materialer og derigennem samtidig bidrage til at forbedre danske virksomheders konkurrenceevne.

En vigtig del af arbejdet for substitution bliver, at særligt små- og mellemstore virksomheder kan henvende sig og få rådgivning om, hvordan de konkret kommer videre med at få udfaset problematiske kemikalier. Virksomhederne kan fx henvende sig digitalt via crowdsourcing, hvor den nye facilitet vil kunne hjælpe med at finde frem til konkret viden og erfaring i universitetsmiljøet.

Der bevilges 15,5 mio. kroner i perioden 2014-2017 til etableringen af den nye facilitet, som herefter skal drives selvstændigt.

Fremlæggelse af ny kemikalieindsats

Parterne er enige om, at ministeren på baggrund af ovenstående disponering ultimo november 2013 fremlægger en kemikalieindsats, der mere detaljeret beskriver de forskellige elementer i den indgåede aftale om kemikalieindsatsen 2014-2017. Kemikalieindsatsen gennemgås og beslutes med den nærværende aftalekreds med henblik på, at der foreligger en beskrivelse af den konkrete udmøntning af kemikalieindsatsen medio december 2013.

Det er aftalt, at parterne mødes årligt i perioden 2014-2017 for at gøre status over aftalen.